

НОВИ САД 2021
ЕВРОПСКА
ПРЕСТОНИЦА
КУЛТУРЕ

OPEN
2019
ОМЛАДИНСКА
ПРЕСТОНИЦА
ЕВРОПЕ
НОВИ САД

**Evropsko mentorstvo za
mlade kreativce/ke i aktiviste/kinje**

**Projekat
Mladi i evropske vrednosti**

„I mi smo deo ove zajednice i mi bi trebalo
da se angažujemo oko nje!“

„Kao deo ove zajednice i naši glasovi
zaslužuju da se čuju!“

EVROPSKO MENTORSTVO ZA MLADE KREATIVCE/KE I AKTIVISTE/KINJE

Projekat „MLADI I EVROPSKE VREDNOSTI“

Centar za proizvodnju znanja i veština
Decembar 2019.

Projekat „Mladi i evropske vrednosti“ je jedan od projekata koji se nalaze u Aplikacionoj knjizi, dokumentu kojim je Novi Sad dobio titulu Evropske prestonice kulture za 2021. godinu.

Projekat realizuje Centar za proizvodnju znanja i veština uz podršku tima „Novi Sad 2021 – Evropska prestonica kulture“ i OPENS 2019.

SADRŽAJ

UVOD	3
O PROJEKTU	5
ŠTA JE KREATIVNO MENTORSTVO	7
KO SU MENTORI/KE.....	9
KO JE MENTI?	10
MENTORSKI ODNOS	11
NAŠE ISKUSTVO	12
SAVETI ZA SJAJNE MENTORE/KE	16
EVROPSKO MENTORSTVO ZA MLADE KREATIVCE/KE I AKTIVISTE/KINJE	18
MENTORSKI PROCES U OKVIRU PROJEKTA „MLADI I EVROPSKE VREDNOSTI“.....	19
KO SU BILI NAŠI MENTIJI I ŠTA SU REZULTATI NJIHOVOG RADA SA MENTORIMA/KAMA?	22
KO SU BILI NAŠI KREATIVNI MENTORI/KE?	27
PRILOZI	30

UVOD

Centar za proizvodnju znanja i veština realizovao je tokom 2019. godine projekat „Mladi i evropske vrednosti“. Ovaj projekat je sproveden u saradnji sa „Novi Sad 2021 – Evropska prestonica kulture“ i Omladinskim savezom udruženja "Novi Sad omladinska prestonica Evrope - OPENS" .

Centar za proizvodnju znanja i veština (CPZV) zvanično je nastao 14. februara 2012. godine kao organizacija koju su osnovale ekspertkinje i praktičarke iz oblasti upravljanja u neprofitnom sektoru, kao i oblasti socijalne politike i socijalne inkvizije.

***Živimo od onoga što
dobijemo, život stvaramo
od onoga što damo.***

Vinston Čerčil

NAŠA VIZIJA je razvijeno inkluzivno društvo u kojem je Centar za proizvodnju znanja i veština prepoznat kao inovativna organizacija otvorena za izazove, učenje i saradnju.

NAŠA MISIJA je da razvijamo zajednice uključivanjem i zastupanjem ranjivih grupa, pokretanjem i pružanjem održivih i inovativnih usluga.

Tokom osam godina postojanja i rada, CPZV je uspeo da pokrene značajne inicijative, kao i da dopre do populacije koja se nalazi na krajnjoj margini društva. CPZV je veoma otvoren za saradnju i to je jedan od organizacijskih principa.

Rad organizacije se realizuje kroz tri strateška programa:

- PROGRAM PODRŠKE INKLUIZIJI ROMA
- PROGRAM ZA DECU I PORODICU
- PROGRAM ZA MLADE

Pored toga, razvijamo programske aktivnosti u oblasti podrške ženama i devojčicama.

Više o našoj organizaciji možete naći na

<https://www.facebook.com/CPZVNS/>,

ili na <http://cpzv.org/>

Zahvaljujemo se mentorkama i mentorima koji su bili uključeni u realizaciju ovog projekta što su odlučili da svoja iskustva i kreativnost ulože u rad sa mladima!

O PROJEKTU

Projekat „Mladi i Evropske vrednosti“ imao je za opšti cilj doprinos razvijanju evropskih kulturnih vrednosti u Novom Sadu kroz ulaganje u kapacitete organizacija i ustanova kulture i u kreativne potencijale dece i mladih.

Centar za proizvodnju znanja i veština je u okviru projekta realizovao i podršku organizacijama i institucijama kulture kroz obuke o pisanju projektnih predloga i upravljanju projektima, kao i konsultantsku podršku u pripremi projektnih predloga za EU fondove.

Komponenta koja se odnosi na kreativno mentorstvo i rad sa mladima imala je za konkretni cilj da se đaci srednjih škola u Novom Sadu kroz lične priče i prizmu umetnika i kulturnih modela upoznaju sa obrascima i modelima organizacije i rada u EU, i podstaknu na kreiranje i realizaciju sopstvenih projektnih ideja. Ova komponenta je imala nekoliko različitih nivoa sprovođenja.

Osnovna ideja bila je da se odaberu 5 mentora/ki iz oblasti umetnosti i/ili kulturnog menadžmenta kao i omladinskog aktivizma koji su živeli u EU, da se obuče i da u periodu od septembra do decembra 2019. godine rade sa grupom srednjoškolaca/srednjoškolki na promociji EU vrednosti na praktičnom-ličnom primeru:

- Kako je život u EU uticao na njih?
- Koje su osnovne vrednosti koje su poneli sa sobom?
- Kako si iskoristili naučena znanja i veštine?

Potom su mentori/ke sa grupama od po 6 mladih radili na razvoju njihovih kreativnih potencijala, dok je projektni tim Centra za proizvodnju znanja i veština pratilo proces i radio na identifikaciji onih mladih koji imaju visok nivo

afiniteta i motivacije da se u perspektivi uključe u kreativni savet mladih koji bi učestvovao u planiranju kulturnih događaja i doprineo uspešnoj implementaciji projekta „Novi Sad 2021-Evropska prestonica kulture“ po meri mladih.

Kako bismo lakše opisali ceo projekat, pojasnićemo neke važne termine: kreativno mentorstvo, mentor/ka, menti, mentorski odnos...

ŠTA JE KREATIVNO MENTORSTVO

Da bismo uveli mentore/ke u rad sa mladima, bilo je neophodno pre svega da definišemo mentorstvo. To je poseban odnos; interakcija koja se razvija između mentora/ke i mentija. **Mentorski odnos je uspostavljanje kvalitetne interakcije između osobe koja ima znanje i iskustvo i želi da ga podeli sa**

manje iskusnom osobom u jasno definisanom i unapred utvrđenom vremenskom okviru.

Mentorka se potrudila u svakom smislu da nam učini ovu radionicu prijatnom. Veoma je bilo prijatno na svakom sastanku. Vidi se profesionalnost i znanje.

Uticak srednjoškolca

U mentorskom odnosu veoma je važno jasno razumevanje uloge kod obe strane. To svakako ima uticaj na uspeh mentorskog procesa. Na samom početku, potrebno je jasno i precizno definisati **očekivanja**, kako bi se izbegla moguća razočaranja obe strane u procesu.

Za kvalitetan mentorski odnos bitno je da su i mentor/ka i menti posvećeni procesu. Važno je da uvek postoji svest o široj slici i promeni koju želimo da postignemo, jer promene koje pravimo u jednoj sferi života neminovno utiču i na druge oblasti u životu.

Iako ćemo mnoge ljude čitavog života smatrati mentorima, formalni mentorski odnos ima rok trajanja, prethodno utvrđen između mentora/ke i mentija. Poslednji sastanak trebalo bi iskoristiti za sumiranje mentorskog odnosa, osvrt na proces, finalne sugestije i komentare mentora/ke i mentija. Ova faza je izrazito važna kao prekretnica i mogućnost za dalje učenje, zbog čega joj je potrebno posvetiti dodatnu pažnju.

Koristi i dobiti od mentorskog programa mogu biti višestruke, samo ukoliko se pružene prilike najbolje iskoriste. Može poslužiti kao dobra platforma i osnova za uspostavljanje mreže, samim tim ojačavaju se veze i razmena iskustava, promoviše se razmena i deljenje znanja.

Kreativno mentorstvo osnažuje i podstiče pojedince da se razvijaju kroz razmenu znanja i iskustva, doprinosi razvoju društva zasnovanom na znanju, kulturi i kreativnosti, koristeći mentorstvo kao metod ulaganja u lični i profesionalni razvoj stručnjaka u oblasti kulture.

KO SU MENTORI/KE

Mentori/ke su stručne i iskusne osobe, koje poseduju znanja i veštine, kao i stavove, koje mogu preneti na svoje mentije. U našem projektu, jedan mentor/ka je radio/la sa grupom mentija, mada ovaj proces može biti, najčešće i jeste, odnos „jedan na jedan“. Moguće je i da mlade osobe budu mentor/ke starijim osobama, iako mnogo ređe, te da im prenose drugu perspektivu, stavove i razmišljanja bez bilo kakvih predrasuda i ograničenja.

Mentor/ka je osoba koja usmerava proces u skladu sa potrebama, očekivanjima i ciljevima mentija. Uloga mentora/ke je da bude sagovornik i vodič kroz lični i profesionalni razvoj mentija, kao i podrška u teškim situacijama, ne tražeći ništa za uzvrat. Mentor/ka je vođen/a željom da podeli svoje znanje, a ne da promoviše sebe. Motivacija mentora/ke proizilazi iz posmatranja kako se drugi razvijaju na ličnom planu.

„Moj pristup procesu je bio ličan i pokušao sam da im priđem kao neko ko im nije ni roditelj ni profesor i ponudim razumevanje za njihove svakodnevne situacije, odgovorim na neka lična pitanja i podržim u idejama i željama koje imaju. Učesnici su bili sjajni od početka. Saradnja je bila opuštena, kreativna i konstruktivna. Razgovori su bili iskreni, izuzetno otvoreni i često inspirativni. Primetio sam da im radionice i ovakav rad prija i žao mi je što projekat nije trajao duže. Smatram da su ovakve radionice izuzetno bitne za srednjoškolce jer im nude sigurno okruženje da ispolje sve svoje strahove, želje, nadanja i rade na sebi zajedno sa svojim vršnjacima. Što se nastavka projekta tiče, svakako jesam za to.“

Uticak jednog od mentora/ki

Mentor/ka treba da poseduje određene veštine i znanja kako bi mogao/la uspešno da realizuje mentorski proces.

KO JE MENTI?

Prema definiciji, menti je „odabrani učenik/ca“. U praksi, menti je osoba koja ima potrebu za podrškom koju će joj pružiti mentor/ka i koja želi da unapredi stečena znanja, lično se razvija, nauči nešto novo, ali i da dobije konkretan savet. Uloga mentija zahteva da bude otvoren/a za nove načine rada i komunikacije, da ima volju za istraživanjem, da bude spremna za izazove i promene. Mentiji su lično odgovorni za svoje učenje i razvoj, ali na tom putu imaju podršku mentora/ke.

Ukoliko ste u ulozi mentorisane osobe - mentija, i za vas je korisno da znate, šta vas u mentorskom procesu čeka. Kažite šta želite, iznesite svoje potrebe,

glasno govorite o onom što vas interesuje, postavljajte pitanja, i ne čekajte – preuzmite inicijativu, prihvivate izazove!

Mentorisane osobe su obično radoznalog duha, spremne na učenje, željni novih znanja, iskustava, spremni na promene stavova i umeju da zatraže pomoć. Znatiželjni i radoznali, ulaze u mentorski proces.

Prilikom razmatranja uloga mentorisane osobe, morate biti spremni na zadatke koji vam predstoje u toj ulozi. Ne očekujte da ćete preko noći dobiti sve odgovore, znanja i rešenja od mentora/ke. Da bi mentorski odnos bio uspešan i mentorisana osoba mora takođe da ispunи određena očekivanja u svojoj ulozi.

MENTORSKI ODNOS

Mentorski odnos znači uspostavljanje istinske interakcije između osobe koja ima znanje i iskustvo i želi da ga podeli sa manje iskusnom osobom u unapred jasno definisanom vremenskom okviru.

U mentorskom odnosu jasno razumevanje uloge kod obe strane ima veliki uticaj na uspeh celokupnog procesa. Stoga je veoma važno da se jasno i precizno definišu očekivanja koja obe osobe imaju od ovog odnosa kako bi se izbegla razočaranja.

S video mi se mentor za 10, zato što nas je pustio da iznesemo naše ideje

Uticak jednog od srednjoškolaca

Važno je shvatiti da je mentorstvo kontinuirani proces u kojem se pretpostavljeni ili željeni efekti ne mogu dogoditi odmah nakon inicijalnog susreta. Za kvalitetan mentorski odnos bitno je da su mentor/ka i menti posvećeni i aktivni, na način koji im je najprihvatljiviji. Veoma je važno da uvek postoji svest o široj slici jer promene koje pravimo u jednoj sferi našeg života neminovno utiču i na druge oblasti. Kako bi se tokom mentorskog odnosa postigao cilj i ostvario rezultat, neophodni su iskrenost, otvorenost i poverenje.

Ono što ovaj odnos čini jedinstvenim, u poređenju sa mnogim drugim međuljudskim vezama, je „neravnopravnost“ - odnos je usmeravan potrebama, očekivanjima i ciljevima mentija. Uloga mentora/ke je da bude sagovornik/ca, savetnik/ca i podrška, ne tražeći ništa zauzvrat. Mentor/ka je vođen/a željom da podeli svoje znanje. Motivacija mentora/ke proizlazi iz zadovoljstva posmatranja kako drugi rastu i razvijaju se. Pravila igre definišu između mentora/ke i mentija šta jeste, ali i šta nije dozvoljeno u toku trajanja mentorskog odnosa.

NAŠE ISKUSTVO

Jedan od modela koji se koristi u mentoringu je takozvani **OSKAR model** (Mark McKergow & Paul Z. Jackson).

Naziv ovog modela je proizašao iz akronima **OSKAR**:

O - očekivani ishod/rešenje/rezultat (outcome),

S - skaliranje/merenje pomoću skale (scaling),

K - konkretne veštine i resursi (know how and resources),

A - afirmacija i akcija (affirmation & action) i

R - razmatranje preduzetih akcija (review).

Očekivani ishod/rešenje/rezultat: odnosi se na usmeravanje osobe, tj. mentija, u situaciji kada vidi neki problem, na moguće rešenje:

- Iskreno raspitivanje o očekivanim ishodima
- Kako vi vidite rešenje/ishod rešavanja tog problema?
- Šta želite da postignete u mentorskom odnosu?
- Kako ćete znati da smo postigli neki napredak?
- Koju dobit biste imali od rešavanja tog problema?

Skaliranje/merenje pomoću skale (scaling)

- Koliko čvrsto verujete da je problem rešiv? (skala 0 -10)
- Koliko ste ubedjeni da vi možete nešto uraditi? (skala 0 -10)
- Ako biste nekom pomagali oko sličnog problema, šta biste mu prvo savetovali da uradi? Šta još?
- Magično pitanje: Da se sutra probudite i vaš problem je nekom magijom nestao, po čemu biste prvo primetili da nemate problem? Kako bi izgledao taj dan?

- Da se sutra probudite spremni da jednu stvar uradite drugačije, šta bi to bilo?
- Vizija sopstvene budućnosti: Zamislite sebe i svoj život za... (specifikovati vremenski period), onako kako bi vi želeli da izgleda. Koje su najznačajnije promene u toj viziji?
- Usmeravanje na pozitivne aspekte (raniji uspesi u rešavanju bilo kojih problema)
- Šta vam inače ide dobro u životu? Čime ste inače zadovoljni na svom poslu? Kako ste to uspeli? Setite se kada ste ranije u životu rešavali slične probleme. Koje veštine i resurse ste tada otkrili i koristili? Još nešto? Još?

Merenje postepenih promena pomoću skale (0-10)

Skaliranjem podstičete mentija da uoči male, ali vidljive znake da je rešenje moguće. Skalira se udaljenost planiranog ili preduzetog koraka u odnosu na očekivani ishod ili doprinos određenog ostvarenog cilja ili koraka u sveukupnom napretku do rešenja. Pitanje: Na skali 0-10, gde je 10 "potpuni ishod", a 0 je "ništa od ishoda", gde se sada nalazite u odnosu na taj očekivani ishod?. Skaliranje se koristi i kao komponenta tehnike "magično pitanje". Kada biste se sutra probudili i uradili jednu stvar drugačije, šta bi to bilo? Označite gde biste se se tada nalazili u odnosu na očekivani ishod, koristeći skalu 0-10, gde je 10 "potpuni ishod", a 0 je "ništa od ishoda" . Ako biste mogli da napravite samo jednu promenu koja bi uticala na vaš posao/socijalni život, šta biste promenili? Označite gde biste se se tada nalazili u odnosu na očekivani ishod, koristeći skalu 0-10, gde je 10 "potpuni ishod", a 0 je "ništa od ishoda". Kod merenja početne pozicije u odnosu na rešenje naglasak je na identifikovanju onoga što osoba već ima, tako da je početna pozicija označena barem pozicijom 3.

Konkretnе veštine i resursi - identifikovanje unutrašnjih i spoljašnjih resursa za mentorski proces:

- Identifikujte ono što već radi delotvorno tako da se na skali nalazi barem na 3, a ne niže.
- Usmerite razgovor na ono što je bilo delotvorno u prošlosti, a ne na ono što nije valjalo.
- Usmerite ga na njegove sposobnosti, veštine, znanja i spoljašnje resurse, uključujući veštine i znanja drugih ljudi ili timova od kojih može dobiti pomoć.
- Podstaknite brainstorming što više mogućih akcija koje mogu pomoći da se još više približi rešenju.
- Konstruišite optimistični referentni okvir: Za svaki problem postoji rešenje.
- Prepoznavanje mogućnosti preokretanjem sadašnjih problema u odskočne daske za konstrukciju rešenja.
- Traženje i isticanje skrivenih resursa postavljanjem pitanja iz drugog ugla.

Afirmacija i akcija: isticanje pozitivnih aspekata i podsticanje na konkretne akcije

- Mentor prepoznaće i otvoreno podržava pozitivne aspekte mentija i/ili njegove životne situacije koje je primetio ili čuo tokom razgovora.
- Pozitivna povratna informacija - Dajte kratak, jasan i specifičan fidbek, dajte što više pozitivnih povratnih informacija.
- Pomozite mentiju da neguje pozitivno samo-potkrepljenje.

Akcija: mali koraci koji jačaju samopouzdanje

- Mentor/ka pomaže mentiju da osmisli sledeći mali korak koji je logičan nastavak onoga što on već radi i što je delotvorno.
- Mentor/ka ohrabruje mentia da preduzme taj korak do sledećeg razgovora.

- Pitanja koja motivišu na akciju.
- Koji je prvi logični korak koji biste mogli preuzeti?
- Šta ćete postići tim korakom?
- Šta će vam posle tog koraka biti jasnije?
- Šta vam je bilo od pomoći? Šta još? U procesu mentoringa, male akcije koje menti preuzima prave veliku razliku.

Ako menti ne može da osmisli ni jednu akciju u vidu radnje koju bi preuzeo, onda pokušajte da za početak osmislite akciju koja obuhvata zapažanje i prikupljanje informacija iz opažanja. Planirajte akciju kao „eksperiment“. Tehnika je korisna kada je menti anksiozan i katastrofizira oko grešaka koje bi mogao da napravi kada nešto izvodi prvi put i izlazi iz svoje zone komfora. Zadatak predstavite kao priliku za učenje nove veštine putem eksperimentisanja, tako da nema ispravnih i pogresnih rezultata. Cilj eksperimenta je da istraži mogućnosti u određenoj situaciji, da prikupi rezultate i da iz toga nešto nauči. Savladavanje veštine se izvodi „korak po korak“, tako da iz jednog koraka prelazi u drugi onda kada se oseća dovoljno komforno da to učini. Prvi eksperiment treba da bude mali korak do cilja.

Razmatranje preuzetih akcija: akcenat je na onome što je bilo delotvorno. Na sledećoj sesiji mentor/ka podstiče razgovor o pozitivnim efektima preuzete akcije. Raspituje se koje pozitivne rezultate je donela aktivnost koju je menti preuzeo/la i šta je sada bolje nego ranije. Potkrepljuje i ističe pozitivne promene nakon preuzetih akcija, daje pohvale i afirmacije. Usmerava dogovor o novim malim koracima u pravcu očekivanog ishoda.

SAVETI ZA SJAJNE MENTORE/KE

Nije lako biti mentor/ka! Sjajni mentori/ke su retki... Neki ljudi ipak poseduju važne mentorske osobine za uspešan mentorski odnos. Kako biste bili uspešni u mentorskoj ulozi važno je da:

Aktivno slušate. U mentorskom odnosu centar pažnje je na mentiju, tj. na potrebama mentorisane osobe/a. Slušajte njihove potrebe, osetite njihove brige, strahove, frustracije...

Budete tu za mentorisanog/u kada ste mu/joj potrebni. Uspešni mentori/ke tretiraju mentorsku vezu sa posebnom pažnjom i posvećenošću svom mentiju. Kada vam mentorisani/a piše, pozove vas ili vam pošalje mejl, odgovorite što je pre moguće. Budite njihova podrška u svakom trenutku.

Učite ih. Naučite one kojima ste mentor/ka da se snalaze i da pronalaze odgovore. Nemojte im davati sve odgovore, pustite ih da samostalno dođu do njih i razumeju da će ono na šta će tokom mentorskog odnosa naići biti lekcija iz koje će imati priliku mnogo da nauče.

Pomozite mentorisanom/oj da stoji čvrsto na zemlji. Dobar mentor/ka nije neko ko će povlađivati, nego će reći istinu onda kada svi drugi čute. Mentor ima integritet i zna da se ponaša, a isto tako je iskren u mentorskom odnosu.

Dopustite im da ne uspeju. Koliko god vam bilo teško da gledate vašeg mentorisanog/nu kako ne uspevaju u onome što su zacrtali, sjajan mentor/ka razume važnost pada i gubitka. Pomozite im da postanu svesni da će padovi na koje će tokom mentorskog odnosa naići, biti lekcija iz koje će imati priliku mnogo da nauče. Velika greška koju mentor/ka može da napravi jeste da osobu koju mentorije stavi pod stakleno zvono pre nego što je pošalje u svet. Spremnost da pustite mentorisanog/u da uči iz sopstvenih grešaka učiniće ga/je sposobnim/om da se nosi sa izazovima koje mu/joj sutrašnjica bude donosila.

Pomozite mentorisanom/oj da ustane nakon pada. Jedna od najboljih osobina mentora/ke je da pomogne onima koje mentorije da ustanu nakon

neuspeha. Uspeh podrazumeva dobar balans između slušanja, savetovanja, nuđenja saveta i oštine ukoliko je potrebna. Samo dobar mentor/ka koji zna nečiju pravu ličnost može dati prave savete koji će dalje postati dobar plan za ubuduće. Mentor/ka je taj koji uvek nesebično deli svoje znanje i kontakte, i tu je da pomogne onda kada deluje da ne postoji izlaz i da je prevelika prepreka pred mentorisanom osobom.

Ostavite utisak - neka vas pamte. Iza mentora/ke uvek ostanu reči i dela. Pozitivan stav i ponašanje kao uzor su nešto što karakterišu uspešnog mentora/ku.

EVROPSKO MENTORSTVO ZA MLADE KREATIVCE/KE I AKTIVISTE/KINJE

U okviru projekta „Mladi i evropske vrednosti“ bilo je više nivoa mentorstva. Mentor/ke koji su bili angažovani za rad sa decom u kreativnom procesu, imali su vođstvo i mentorsku podršku Centra za proizvodnju znanja i veština kroz lični kontakt i/ili onlajn/telefonsku komunikaciju. Mentorska podrška CPZV se najviše odnosila na metodologiju realizacije samog programa, a sadržaj rada sa mladima su diktirali odabrani mentor/ke, u skladu sa idejama, željama i pre svega potrebama mladih. Specifičnost mentorskog procesa na ovom projektu odnosila se na činjenicu da je mentorski proces bio grupni:

- Svaki mentor/ka je radio/la sa grupom od oko 6 mladih.
- Trajanje svake radionice osim poslednje je bilo 90 minuta.
- Poslednju radionicu mentor/ke su osmislili zajedno sa mladima, i bila je realizovana u vidu završne akcije, o čemu je dato više informacija u nastavku ove brošure.

OČEKIVANI ISHOD MENTORSKOG PROCESA JE BIO DA SVAKA GRUPA:

1. Kreira ideja za projekat koji će promovisati evropske vrednosti i koji će se moći dalje razrađivati u veći projekat po završetku projekta „Mladi i evropske vrednosti“.
2. Realizuje akcija malog obima koja bi predstavljala uvod ili najavu većeg projekta. Akcije su bile osmišljene tokom mentorskog procesa i realizovane na kraju procesa kao jedan od njegovih rezultata: promocije na društvenim mrežama, javne akcije/performansi u gradu, video klipovi itd.

Mentori/ke su izabrani kroz javni konkurs, slali su svoje biografije i popunjavali naš upitnik. Odabrali smo 5 mentora/ke, koji su dobili smernice o tome kako bi trebalo da izgleda tok mentorskog procesa.

MENTORSKI PROCES U OKVIRU PROJEKTA „MLADI I EVROPSKE VREDNOSTI“

Mentorski proces osmišljen je od strane projektnog tima Centra za proizvodnju znanja i veština i dalje je razrađen sa mentorima/kama. Koncept je bio osmišljen na sledeći način:

Radionica 1 – Upoznavanje

Cilj radionice je upoznavanje i izgradnja poverenja.

Mladima se predstavlja plan radionica odnosno da znaju šta ih očekuje tokom narednih pet susreta sa mentorima/kama.

Pitanja koja se mogu postaviti mladima:

- Njihova motivacija da se uključe u ovaj program? Da li su dosad radili nešto na temu kojom vi planirate da se bavite sa decom
- Koja su njihova očekivanja od mentorskog odnosa?
- Koja su njihova dosadašnja dostignuća i snage?

Potrebno je da se obe strane slože, i i mentori/ke i mentiji, o strukturi radionica, vremenu i mestu održavanja, granicama u odnosu sa mentorom/kom i pravilima odnosa, frekventnosti i načinu komunikacije izvan radionica i kako će se međusobno evaluirati da li su zadovoljni procesom.

Radionica 2 - Evropske vrednosti koje mentor/ka promoviše

Mentor/ka se detaljnije predstavlja odnosno govori o svojim iskustvima – ono što želi da kaže, kao i da mlađi imaju priliku da postave pitanja o boravku, životu, radu mentora/ke u inostranstvu, međunarodnoj saradnji itd. To je prilika i da se zajednički definiše ključna vrednost koju grupa želi da promoviše kroz ovaj projekat.

Za ovu radionicu mentor/ka se može spremiti pomoću sledećih pitanja:

- Koja su moja očekivanja od mentorskog odnosa?
- Šta mogu ponuditi mladima tokom mentorskog rada?
- Koja profesionalna i lična iskustva su mi najviše pomogla u mom ličnom razvoju?
- Koje sam važne lekcije naučio/la?
- Kako sam prevazilazio/la izazove?
- Možete se pitati, radi pripreme, i kako ćete znati da su vas mlađi prihvatili.

Radionica 3 - Koncipiranje projektne ideje

Mentor/ka treba da ima u vidu da će ove ideje biti nakon ovog projekta razrađivane u veće projekte i da se od ovih mlađih očekuje da se aktivnije uključe (ko to bude želeo) u saradnju sa projektom „Novi Sad 2021-Evropska prestonica kulture“.

Na ovoj radionici sa mlađima se prolazi kroz 4 koraka:

Navedite problem koji ste prepoznali u zajednici a koji ima veze sa vrednošću koju biste vi želeli da promovišete	<i>Na pr. ekologija je vrednost a problem to što se ne vrši separacija otpada</i>
Kako vide rešenje problema (voditi računa da to bude realistično)	<i>Promena koju žele da naprave u zajednici</i>
Na koji način bi mlađi i zajednica mogli da rade na rešavanju tog problema	<i>Navesti nekoliko koraka: koje su to aktivnosti</i>
Koji bi bio prvi korak	<i>Ovo je akcija koju ćete realizovati sa mlađima i detaljno isplanirati na radionici br 4.</i>

Radionica 4- detaljno planiranje završne akcije

Na ovoj radionici planirate sa mladima akciju koju ćete zajednički realizovati na poslednjoj radionici

Naziv akcije	<i>Akcija bi trebala da bude „tizer“, da uvede javnost u ovaj problem, da ukaže/zainteresuje...</i>
Poruka koju želite da prenesete	<i>Mladima Zajednici</i>
Način na koji ćete to uraditi	<i>Kakva akcija Kad će se održati Gde će se održati Isplanirajte korake i podelite zaduženja Isplanirajte šta vam je potrebno za pripremu i realizaciju</i>
Kako ćete znati da vam je akcija uspela	<i>Isplanirajte, koliko je moguće, kako ćete izmeriti uspeh (na pr broj poseta FB stranici i sl, reakcije okruženja/publike itd.)</i>

Radionica 5- realizacija akcije

Završnu akciju planiraju mladi zajedno sa mentorima/kama i zajedno je i realizuju

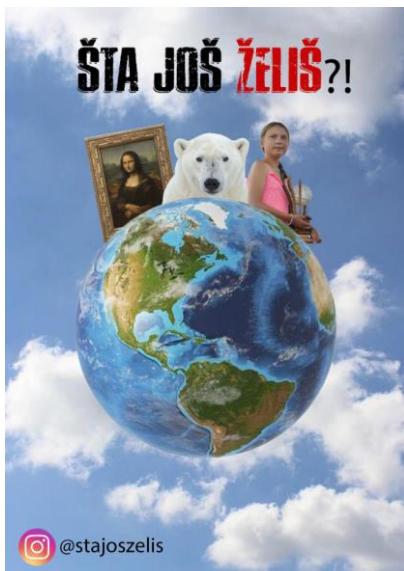
KO SU BILI NAŠI MENTIJI I ŠTA SU REZULTATI NJIHOVOG RADA SA MENTORIMA/KAMA?

Na poziv za ukljičivanje u program mentorskih radionica javilo se 30 mlađih iz nekoliko srednjih škola u Novom Sadu. Formirano je 5 grupa koje su činile devojčice i dečaci iz sledećih škola: Gimnazija „Svetozar Marković“, Tehnička škola „Mileva Marić Ajnštajn“, Karlovačka gimnazija, Srednja ekonomski škola „Svetozar Miletić“. Ukupno je do kraja projekta program završilo 27 srednjoškolaca/ki. Rezultati rada sa mentorima i mentorkama predstavljeni su na završnom događaju koji je u formi interaktivne radionice održan u decembru 2019. godine.

Mladi su tokom dva meseca radili sa mentorima/kama na idejama za akcije kojima su želeli da promovišu evropske vrednosti za koje su se opredelili, a teme su bile različite, od tolerancije, interkulturnosti, preko zaštite životne sredine do aktivizma. Sve akcije spajale su aktivističku i umetničku komponentu, čime su mladi imali priliku da se izraze na kreativan način.

AKCIJA „ŠTA JOŠ ŽELIŠ?!“

Poruka mladima: „I mi smo deo ove zajednice i mi bi trebalo da se angažujemo oko nje“.

Poruka zajednici: „Kao deo ove zajednice i naši glasovi zaslužuju da se čuju“

Mladi iz grupe koju je vodio Nebojša Đerić su realizovali kombinaciju online i offline akcije na temu promovisanja aktivnog učešća mladih. Ukupno 100 postera A4 veličine je postavljeno na svim onim mestima koja su interesantna mladim ljudima uzrasta od 15 – 22 godine (škole, fakulteti, galerije, kafići, javni prostori...). Na instagram stranici

<https://www.instagram.com/stajoszelis/?hl=sr> se nalazi sadržaj koji je interesantan mladim ljudima, sa fokusom na tri oblasti: umetnost i mlađi, aktivizam i mlađi i ekologija i mlađi.

ONLAJN IZLOŽBA „PRE POJAVE PLASTIKE“

Grupa Tijane Jakovljević Šević pripremila je onlajn izložbu kroz koju želi da prikaže delove materijalne kulture pre pojave plastike i njeno menjanje usled upotrebe sintetičkih materijala. Kako plastični otpad, posebno onaj nastao kroz jednokratnu upotrebu, putem emisije gasova utiče na klimatske promene, grupa mladih želi da skrene pažnju na nekadašnje predmete upotrebljavane u domaćinstvu koji su alternativa plastici, te da pokrene razmišljanje o njihovom redizajnu, prilagođavanju savremenim potrebama i mogućem vraćanju u upotrebu. Aktivnost se može videti na FB Stranici Muzeja grada Novog Sada:

https://www.facebook.com/pg/museumns/photos/?tab=album&album_id=3546030205437250&tn=-UC-R

Muzej grada Novog Sada

Page Liked · December 20, 2019 · 0

...

- Пегла, Е-141, МГНСмесинг, дрво. Припадала породици Балаж из Петроварадина. Служила за пеглање тканина.
- Пегла, Еун-4810, МГНС, мјед (туч). Припадала Љилјани Ђорђевич. Служила за пеглање веша. Пегла, синтетичка маса, метал, 21. век.
Произвођач: Горење. — in Novi Sad, Serbia.

Deo onlajn izložbe „Pre plastike“

AKCIJA „STANI DA TI KAŽEM“

Grupa Dragana Ristića-Kala je tokom radionica radila na istraživanju istorije, tradicije, jezika, kulture i umetnosti Roma. Potom su napravljene prezentacije koje su objedinjene u jedan materijal pod nazivom „Stani da ti kažem“ i koji će biti korišćen u nastavku ovog projekta. Napravljena je Instagram stranica: <https://www.instagram.com/stanidatikazem/?hl=sl>.

Romska zastava

- Na njoj je plavom bojom predstavljeno nebo, kao simbol slobode.
- Zelenom bojom je predstavljen put kao simbol života koji je obeležen stalnim putovanjem.
- Crveni točak predstavlja simbol stalnog kretanja i života na točkovima.

• Pod romskom zastavom nikada nije vođen niti jedan rat.

*Deo prezentacije
„Stani da ti kažem“*

НОВИ САД 2021
ЕВРОПСКА
ПРЕСТОНИЦА
КУЛТУРЕ

Evropsko mentorstvo za mlade kreativce/ke i aktiviste/kinje
Projekat „Mladi i evropske vrednosti“

AKCIJA „PA ŠTA AKO SAM...“

Grupa Đorđa Obradovića je obradila temu tolerancije kao evropske vrednosti. Mladi su anketirali oko 50 srednjoškolaca na temu tolerancije i obradili podatke iz ankete. Ovi rezultati su predstavljeni na Instagram stranici : https://www.instagram.com/pa_sto_ako_sam/?hl=sl

Kreirali su nalepnice i bedževe koje su podeljeni u toku oflajn akcije.

PA ŠTA AKO SAM GEJ?	PA ŠTA AKO SAM GEJ?	PA ŠTA AKO SAM DRUGACIJA?
PA ŠTA AKO SAM DRUGACIJI?	PA ŠTA AKO SAM DRUGACIJI?	PA ŠTA AKO SAM DRUGACIJA?
PA ŠTA AKO SAM POVUCEN?	PA ŠTA AKO SAM POVUCEN?	PA ŠTA AKO SAM POVUCENA?
PA ŠTA AKO SAM U HRANITELJSKOJ PORODICI?	PA ŠTA AKO SAM U HRANITELJSKOJ PORODICI?	PA ŠTA AKO SAM POVUCENA?

*Neki od bedževa koji su štampani i
podeljeni tokom akcije
„Pa šta ako sam“*

RAZVIJANJE EKOLOŠKE SVESTI

Tokom projekta grupa Dunje Nedeljković je radila na idejnom rešenju piktograma za dve vrste kontejnera koji su za sada postavljeni samo na potezu užeg centra grada. Grupa mladih je napravila piktogramska rešenja za komunalni i ambalažni otpad koje su predviđene za lepljenje na podzemne kontejnera kako bi se građanima na pristupačan i lako vidljiv način predočilo gde se baca i šta se baca, šta to spada u ambalažni a šta u komunalni otpad.

Piktogrami su urađeni u formi četiri nalepnice, vrlo su jednostavni i prepoznatljive sadržine svakom pa i najmlađem građaninu. Na svakoj nalepniци nalazi se po šest sličica šta je poželjno i šta nepoželjno baciti u kontejner.

Jedan od piktograma

Na kraju....

Mladi su istakli da im se u mentorskom procesu najviše dopalo upoznavanje drugih osoba, nove ideje, timski rad, razmena različitih mišljenja, druženje i širenje svesti o bitnim temama, spajanje različitih aspekata kao što su muzej i ekologija, druženje, poseta muzeju, probuđena svest o glavnim evropskim vrednostima, učenje novih stvari i izuzetna posvećenost mentorke, informisanje o raznim aktivnostima omladinskih organizacija, nova saznanja o tome šta su evropske vrednosti i kako ih negovati i naravno rad sa drugim ljudima i razmena mišljenja...

*Znanje i kontakti koje sam stekla,
pametno iskoristila slobodno vreme,
mogućnost za mlade da se društveno
angažuju, odlučuju*

Komentar jedne srednjoškolke o
koristima programa

KO SU BILI NAŠI KREATIVNI MENTORI/KE?

Đorđe Obradović

Jazz vokalista

Završio studije modernog pevanja na Berklee International Network programu na Liceu Conservatori – L’Aula conservatori de jazz y musica moderna u Barseloni

Završio i Jönköping univerzitetski kurs “Liderstvo i razvojni rad s mladima”

Boravio i radio u Španiji 2008 – 2013. godine
Stekao značajno pedagoško iskustvo na međunarodnim projektima,
radio sa mladima kao i sa decom bez roditeljskog staranja
Velik broj nastupa u zemlji i inostranstvu

Tijana Jakovljević Šević

Doktor etnoloških i antropoloških nauka

- Završila osnovne, magistarske i doktorske studije na Katedri za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu
Naučna saradnica u Regionalnom-Internacionalnom muzeju ženske kulture (Museum Frauenkultir Regional-International), Firt, Nemačka
Živi i radi u Nemačkoj od 2012. godine

Dragan Ristić Kal

Muzičar, menadžer, producent, kompozitor, glumac

- Diplomirao je na Fakultetu dramskih umetnosti Univerziteta u Beogradu (odsek menadžment i produkcija pozorišta, radija i kulture) i master studije teorije dramskih umetnosti i medija na istom fakultetu Živeo i radio u Mađarskoj 1999-2001
Realizovao brojne programe sa mladima a u vezi sa brendiranjem kulture, kulturnih politika, strategija razvoja kulture.
Poseban akcenat je bio na statusu i kulturi Roma

Nebojša Đerić

Omladinski radnik i aktivista

- Boravio i radio u Švedskoj 2003 i Severnoj Irskoj 2007 gde je radio sa mladim ljudima koristeći neformalno obrazovanje i informalno učenje
Od 2000. godine radi na internacionalnim projektima koji su bili podržani od strane Saveta Evrope i Evropske komisije (European Youth Foundation, Youth in Action Programme and Erasmus + Programme)

Dunja Nedeljković

Likovni pedagog

- Diplomirala na grafičkom odseku Akademije umetnosti u Novom Sadu. Postdiplomske studije grafike pod magistarskom tezom "Novele pejzaza" odbranila 2007. god.u klasi prof. Slobodana Abija Knezevića
- 2002. Nagrada Ambasade Kraljevine Norveske za postignute visoke akademske rezultate 2002.
- Najperspektivniji student grafickog odseka na Akademiji Umetnosti u Novom Sadu- Perspektiva 1.
- 2002. Nagrada Univerziteta u Novom Sadu za postignute vrhunske rezultate u umetnickim aktivnostima tokom studiranja 2019.
- Nagrada Specijalni Ex Tempore na likovnom događaju povodom dodeljene titule evropske prestonice kulture gradu Novom Sadu za 2021. godinu.
- Živila i radila u Italiji 2009-2015, i ima preko 20 samostalnih i veliki broj kolektivnih izložbi u zemlji i inostranstvu
- Bavi se pedagoškim radom, kao profesor u srednjoj školi

PRILOZI

Poziv za mentore i mentorke

EVROPSKO MENTORSTVO ZA MLADE KREATIVCE I AKTIVISTE

PRIJAVNI FORMULAR

Ime i prezime:	
Godina rođenja:	
Kontakt telefon:	
Kontakt e-mail:	
Zemlja EU i vremenski period u kom ste boravili i/ili radili/bili na praksi:	
Vrsta posla/umetničkog/aktivističkog programa/projekta na kojem ste bili angažovani u EU zemlji:	
Zašto želite da učestvujete u programu Evropskog mentorstva za mlade kreativce i aktiviste?	
Molimo Vas, napišite nekoliko rečenica o Vašem dosadašnjem iskustvu u radu sa mladima:	
Tema u okviru koje želite da budete mentor/ka (obeležite jednu):	<i>Kultura</i> 1. Evropske vrednosti u kulturi <i>Aktivizam:</i> 2. Moja škola i evropske vrednosti 3. Kako ja živim evropske vrednosti
Prilog:	Radnu biografiju sa prijavnim formularom poslati na mladi@cpzv.org

**Poziv za srednjoškolce/ce u Novom Sadu
EVROPSKO MENTORSTVO ZA MLADE KREATIVCE I AKTIVISTE
PRIJAVNI FORMULAR**

Ime i prezime:	
Godina rođenja:	
Škola koju pohađaš:	
Razred:	
Kontakt telefon:	
Kontakt email:	
Program na koji želiš da se prijaviš (obeleži do dva programa)	<ul style="list-style-type: none">1. Evropske vrednosti u kulturi2. Moja škola i evropske vrednosti3. Kako ja živim evropske vrednosti
Zašto želiš da učestvuješ u programu Evropskog mentorstva za mlade kreativce i aktiviste?	
Napiši nam nekoliko rečenica o tvom dosadašnjem iskustvu (učešće u nekim akcijama i projektima u školi ili na nekim drugim mestima, volontiranje i slično)	

**Centar za proizvodnju znanja i veština
Bulevar Jovana Dučića 25, 21000 Novi Sad**

Telefon:

+381 21 300 666 4, +381 60 565 0 111

Email:

cpzvns@gmal.com

Veb sajt:

<http://cpzv.org/>

Facebook:

<https://www.facebook.com/CPZVNS>,

<https://www.facebook.com/ranirazvojnovisad>,

<https://www.facebook.com/DecjeLetoNaNaselju>

Matični broj: 28077076

PIB: 107476298